

The Relationship Between University Students' Life Satisfaction, Communication Skills, and Lifelong Learning Levels

Nesip DEMİRBILEK, Bingöl University, 0000-0001-5133-7111

Büşra BOZANOĞLU, MEB, Ankara, 0000-0003-2223-7853

Abstract

The purpose of this study is to investigate the relationship between university students' life satisfaction, communication skills, and level of lifelong learning. The study group of the research consists of Bingöl University students. The study is based on the relational screening model. The Communication Skills Scale, Life Satisfaction Scale, and Lifelong Learning Scale were used as data collection instruments in the study. The study was conducted with 561 students of Bingöl University. Independent samples t-test was used in the study to compare two independent groups, and analysis of variance was conducted when more than two independent groups were compared. Multiple linear regression analysis was used to try to determine the predictive power of students' communication skills and level of lifelong learning on life satisfaction. The results show that students' life satisfaction does not differ significantly by gender, faculty, and class. While the level of lifelong learning has no significant difference according to class, it differs according to gender and faculty. In addition, communication skills and lifelong learning level were found to explain only 2% of students' life satisfaction. It is believed that the results of the study can be used in studies to increase the life satisfaction of university students and will be a source for new studies.

Keywords: communication skills, lifelong learning, life satisfaction

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 24, No 1, 2023
pp. 312-333
DOI
10.17679/inuefd.1132020

Article Type
Research Article

Received
16.06.2022

Accepted
15.04.2023

Suggested Citation

Demirbilek, N. & Bozanoğlu, B. (2023). The relationship between university students' life satisfaction, communication skills, and lifelong learning levels. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 24(1), 312-333. DOI: 10.17679/inuefd.1132020

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Life expresses the process that starts with birth and ends with death (TDK, 2021). Satisfaction is defined as the fulfillment of desires and wishes, the fulfillment of people's desires, wishes, and needs in line with their expectations. Life satisfaction, on the other hand, is a process consisting of distinct phases covering the whole life of the individual according to general value judgments. It takes place as the satisfaction of the whole life rather than the evaluations specific to a situation (Kalfa, 2017). In other words, satisfaction can be defined as the continuous satisfaction of the basic psychological and physiological needs of living things. Based on these data, it can be said that life satisfaction is the difference obtained from comparing expectations with what they have. On the other hand, when life satisfaction is mentioned, from a more holistic point of view, the satisfaction in the whole life should come to mind, not the satisfaction specific to a particular situation. It can be said that it is a well-being (Tuzgöl Dost, 2007). Life satisfaction covers evaluations about the whole life rather than a specific situation (Vara, 1999). It can also be defined as an individual's contentment with what he has and being happy with it (Telman & Ünsal, 2004). Life satisfaction is the general behavior, positive or negative judgment of a person towards life when his whole life is considered. When positive characterizations and judgments about life are higher than negative ones, it can be stated that the individual's life satisfaction and quality are high. There are three important aspects of life satisfaction. "The first of these aspects is emotional weight, the second is how well expectations are met, and the last is related attitudes such as management style, salary and promotion" (Luthans, 2011). Feelings of personal control, self-esteem and extroversion are among the individuals with life satisfaction (Myers & Diener, 1995).

Purpose

1. Do university students' levels of life satisfaction, lifelong learning and communication skills differ significantly according to gender, grade level and faculty variable?
2. Do university students' communication skills and lifelong learning levels significantly predict their life satisfaction levels?

Method

This research, which examines the relationship between life satisfaction, communication skills and lifelong learning levels of university students, is in the "relational survey" model. "In the relational survey model, it is aimed to determine the relationships between two or more variables and to obtain cause and effect situations. In studies conducted to determine the relationships between variables, it is unclear which variable affects which variable and to what extent (Büyüköztürk et al., 2013; Karakaya, 2012). In this study, in which the relational survey model was used, the independent variables of the research were communication skills and lifelong learning, and the dependent variable of the research was determined as life satisfaction.

Findings

As seen in Table 2, while the life satisfaction levels of university students did not differ significantly according to the gender variable, it was found out that the levels of lifelong learning and communication skills differed significantly according to the gender variable.

As seen in Table 3, it was determined that university students' levels of life satisfaction and communication skills did not differ significantly according to the faculty variable while their lifelong learning levels differed significantly according to the faculty variable. When Table 3 is examined, it is seen that this difference is in favor of the education faculty students. In other words, it is seen that female students ($=57.48$) have a higher arithmetic mean than male students ($=55.98$) in terms of lifelong learning levels. According to this finding, it can be said that there is a significant relationship between the faculty variable and lifelong learning levels, [$t(556) = 1.905, p < .05$]. Based on this finding, it can be said that lifelong learning levels are related to the faculties of the students.

The results of the Kruskal-Wallis H test applied to the data of the study are given in Table 4. According to these results, no significant difference was found according to grade level. In other words, it can be said that the class variable does not have any effects on university students' levels of life satisfaction, lifelong learning, and communication skills.

Before explaining the communication skills and lifelong learning levels of university students and their level of predicting their life satisfaction, it was checked whether the data met the regression assumptions. For this, firstly, it was checked whether there were high-level relations between the independent variables, and it was determined that these values were less than 0.70. These independent variables can be interpreted as no autocorrelation between general friendship and total satisfaction scores. In addition, variance inflation factor (VIF) values are less than 10 and condition index (CI) values are less than 30. These results can be interpreted as no multicollinearity among the independent variables (Büyüköztürk, 2011). All these findings indicate that the data meet the regression assumptions.

Discussion & Conclusion

With this study, it was determined whether university students' levels of life satisfaction, lifelong learning and communication skills differed significantly according to gender, faculty, and grade level variables. In addition, the role of communication skills and lifelong learning in predicting university students' life satisfaction levels were examined.

It was found that university students' levels of life satisfaction, lifelong learning and communication skills did not differ significantly according to grade level. In other words, it can be said that the class variable does not have any effects on university students' levels of life satisfaction, lifelong learning, and communication skills. In addition to the studies on “university students' lifelong learning levels do not differ significantly according to grade level” (Diker Coşkun, 2009; Gür Erdoğan, 2014), “university students' lifelong learning levels differ according to grade level. level” (Aydın, 2018; Kurt et al., 2019); Law, 2018; Gökyer & Türkoğlu, 2018) are available. There is also a study that Sungur's (2018) grade level does not affect communication skills (Baki, 2018; Erözkan, 2013; Büyük, 2020) and unlike this research, grade level does not affect communication skills.

However, according to the results of the model established to determine the significant predictors of life satisfaction level, it is seen that communication skills and lifelong learning levels

are significant predictors. It was found that communication skills and lifelong learning levels explained only 2% of life satisfaction. It is seen that the relative importance of communication skills and lifelong learning levels on life satisfaction is lifelong learning and communication skills.

Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doymu, İletişim Becerileri ve Yaşam Boyu Öğrenme Düzeyleri Arasındaki İlişki

Nesip DEMİRBİLEK, Bingöl Üniversitesi, 0000-0001-5133-7111
Büşra BOZANOĞLU, MEB, Ankara, 0000-0003-2223-7853

Öz

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu Bingöl Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada ilişkisel tarama modeli esas alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak İletişim Becerileri Ölçeği, Yaşam Doymu Ölçeği ve Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma Bingöl Üniversitesinde öğrenim gören 561 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada iki bağımsız grubu karşılaştırırken bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla bağımsız grubu karşılaştırırken ise varyans analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenmelerinin yaşam doyumu düzeylerini yordama gücü çoklu doğrusal regresyon analizi yardımıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerinin yaşam doyumu düzeyleri; cinsiyet, fakülte ve sınıf değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı; yaşam boyu öğrenme düzeyleri, sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturmazken cinsiyet ve fakülte değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaşmakta ve iletişim becerileri ise sınıf ve fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturmazken cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Öte yandan yaşam doyum düzeyinin anlamlı yordayıcılarını belirlemek için kurulan modelin sonuçlarına göre iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeylerinin anlamlı yordayıcıları olduğu görülmektedir. İletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeylerinin yaşam doyumunun sadece %2'sini açıkladığı belirlendi. Araştırma sonunda elde edilen sonuçların üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının artırılması için yapılacak çalışmalarda kullanılabileceği ve yeni çalışmalara kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: iletişim becerileri, yaşam boyu öğrenme, yaşam doyumu

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 24, Sayı 1, 2023
ss. 312-333

DOI
10.17679/inuefd.1132020

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
16.06.2022

Kabul Tarihi
15.04.2023

Önerilen Atıf

Demirbilek, N. & Bozanoğlu, B. (2023). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeyleri arasındaki ilişki. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 312-333. DOI: 10.17679/inuefd.1132020

Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doymu, İletişim Becerileri ve Yaşam Boyu Öğrenme Düzeyleri Arasındaki İlişki

Hayat, doğumla başlayan ve ölümle biten süreci ifade eder (TDK, 2021). Doym, arzu ve dileklerin yerine getirilmesi, insanların arzu, istek ve ihtiyaçlarının beklentileri doğrultusunda yerine getirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Yaşam doymu ise genel değer yargılarına göre bireyin tüm yaşamını kapsayan farklı evrelerden oluşan bir süreçtir. Bir duruma özgü değerlendirmelerden ziyade tüm yaşamın doymu olarak yer alır (Kalfa, 2017). Başka bir deyişle doym, canlıların temel psikolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarının sürekli olarak karşılanması olarak tanımlanabilir. Bu verilere dayanarak, yaşam doymunun, beklentilerin sahip olduklarıyla karşılaştırılmasından elde edilen fark olduğu söylenebilir. Öte yandan, yaşam doymu denildiğinde, daha bütünsel bir bakış açısıyla, belirli bir duruma özgü doym değil, tüm yaşamdaki doym akla gelmelidir. Bir nevi iyi olma hali olduğu söylenebilir (Tuzgöl Dost, 2007). Yaşam doymu, belirli bir durumdan ziyade tüm yaşamla ilgili değerlendirmeleri kapsar (Vara, 1999). Bireyin elindekiyle yetinmesi ve bundan mutlu olması olarak da tanımlanabilir (Telman ve Ünsal, 2004). Yaşam doymu, bir kişinin tüm yaşamı düşünüldüğünde yaşama yönelik genel davranışı, olumlu ya da olumsuz yargısıdır. Hayata ilişkin olumlu nitelendirmeler ve yargılar olumsuz olanlardan daha yüksek olduğunda, bireyin yaşam doymunun ve kalitesinin yüksek olduğu ifade edilebilir. Yaşam doymunun üç önemli yönü vardır. “Bu yönlerden ilki duygusal ağırlık, ikincisi beklentilerin ne kadar iyi karşılandığı ve sonuncusu ise yönetim tarzı, maaş ve terfi gibi ilgili tutumlardır” (Luthans, 2011). Yaşam doymu yüksek olan bireylerin kişisel kontrol, öz saygı ve dışa dönüklük duygularının daha yüksek olduğu bildirilmektedir (Myers ve Diener, 1995). Ayrıca bu bireyler geleceğe yönelik olumlu bir bakış açısına sahiptirler (Büyük, 2020).

Yaşam doymu, kişilerin hayatlarında karşılaştıkları durumlara dair fikir ve tecrübelerinin değerlendirilmesi süreci olarak ifade edilmekte, bu süreçte bazı faktörlerden etkilenebilmektedir. Bu yönde yapılan araştırmalarda genel anlamda kişisel faktörler, işe yönelik faktörler, çevresel faktörler ve toplumsal faktörler olarak ön plana çıkmaktadır (Büber, 2017).

Kişisel faktörlere yönelik yapılan çalışmalarda farklı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Yaşam doymuna yönelik yapılan bir araştırma sonucuna göre istihdam, medeni durum, sosyal destek ve eğitim değişkenleri arasında olumlu ilişkiler ortaya çıkarılmıştır (Naz, 2015). Bunun yanı sıra; cinsiyet, kültür, gelir, yaş, sağlık, eğitim, sosyal destek ve medeni durum gibi değişkenlerle ilişkili olduğu kimi çalışmalarca ortaya konulmuştur (Büber, 2017).

Diğer yandan bireylerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamaları için yapmış oldukları işlerin onların yaşam doymalarına olumlu veya olumsuz etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle yaşam doymu işe yönelik süreçlerde ayrı düşünülemez bir unsurdur (Keser, 2005). Bu bağlamda iş doymuna etki eden bireysel özgürlük, iş ortamı ve güvenliği, maaş ve ödüller gibi işle ilgili faktörler insanların yaşam memnuniyetini etkilemektedir (Tutçu, 2018).

Bir diğer faktör olarak çevresel faktörler bireylerin kontrolünün zayıf olduğu ve yaşam doymalarını doğrudan etkilediği bilenen unsurlardır. Yani bireyin yaşam doymunun çevreye bağlı olarak sosyal ilişkilerini etkilediği söylenebilecek bir durumdur (Naz, 2005). Bireyin yetişmiş olduğu çevre, edinebildiği kültür gibi farklı etmenlerde görülen farklar, yaşam doymu anlayışında da farklılara yol açmaktadır (Özdevecioğlu, 2003).

Bunların yanında kişilerin toplumsal etkileşimde bulunacağı ortamlara katılması, sosyal ilişkileri ve sorumlulukları yaşamdan aldıkları doym düzeylerini etkilemektedir. Yani toplum

içerisinde bireyin yer aldığı konum itibari ile etkileşimde bulunduğu tüm unsurlarla yaşamdan alacağı doyum arasında ilişki bulunmaktadır (Büber, 2017).

Cüceloğlu'na (2007) göre iletişim iki kişi arasındaki anlam alışverişidir. İletişim insanların birbirlerini anlamak için kullandıkları yoldur, duygu ve düşüncelerini birbirlerine ifade ederken insanların birlikte olmasını sağlayan ortak bir yol oluşturmayı hedeflemektedir (Babacan, 2008). Toplumsal ve kültürel bütün değerler iletişim sayesinde var olmaya devam etmektedir (Usluata, 1994). "Bilgi, duygu ve düşüncelerin etkileşim süreci tamamlandığında iletişim de önem kazanmaktadır." (Şişman, 2002). İletişim sürecinin etkin ve hızlı olması da bu etkileşimlerin algılanmasıyla ilintilidir. İletişim; alıcı, gönderici, ileti ve kanal olmak üzere dört temel öğeden oluşmaktadır. Mesajı gönderen gönderici şeklinde ifade edilir (Bahar, 2012; Bıçakçı, 1998; Eroğlu, 2015; Kaya, 1985; Özkan, 2010).

Bireylerin algı ve tutumları, kişilik özellikleri, yaşadıkları ortamları, kültürler arası farklılıkları, iletişim farkı, iletişim becerileri gibi birçok etmen kişilerin iletişim kurmalarını etkilemektedir (Korkut-Owen & Aslı Bugay, 2014; Uztuğ, 2006). İletişim becerisi; kişinin duygularını, düşüncelerini, tutumlarını ve inançlarını amaçlı ve anlaşılır bir şekilde aktarma becerisi (Korkut, 1996). Birçok beceri için temel oluşturan iletişim becerileri, sözel olan ve olmayan iletilere duyarlılık, etkin dinleme ve tepki verme şeklinde açıklanabilir. Etkili dinleme ve yanıt verme becerileri; özetleme, doğru sorular sorma, anahtar kelimelerle yanıt verme, başka kelimelerle ifade etme, diğer kişinin sözlerini, davranışlarını ve duygularını açıklama, doğru yansıtma, anlamayı test etme ve etkili geri bildirim verme gibi becerileri gerektirir (Korkut, 1996).

İletişim becerileri dinlemeyi, karşısındakini farklı açılardan anlamayı, sözlü ya da sözsüz iletişim yoluyla karşısındakine mesaj göndermeyi sağlar (Özer, 2006; Rutherford vd., 1998). İletişim becerileri, bireylerin başkalarının haklarını ihlal etmeden kendi haklarını elde etmelerini ve kişilerarası ilişkilerde başarılı olmalarını sağlar (Fişne, 2009). İletişim becerileri etkili kullanılmadığında karşı tarafı etkili dinleyememe, onun değer yargılarını ya da dünya görüşünü algılayamama, sürekli ya da çok konuşma, sözsüz iletişimi doğru ve uygun kullanamama gibi sorunlar ortaya çıkabilir. (Carr, 2003).

Yaşam boyu öğrenme kavramı hakkında yapılan tanımların bazılarında ağırlıklı olarak öğrenme kavramı öne çıkarken bir kısmında da zaman kavramı öne çıkmaktadır. Öğrenme süreci, okul öncesinden başlayıp yaşamın sonuna kadar devam eden ve yaşam boyu süren bir süreçtir (Ulutaşdemir vd., 2011). Yaşam boyu öğrenme; sürekli öğrenme, öğrenmeyi öğrenme, sürdürülebilir öğrenme veya profesyonel yaşam olarak da tanımlanmaktadır (Hammer vd., 2012). Yaşam boyu öğrenmenin; toplumun ve bireylerin gereksinimlerini karşılamak, bireylerin öğrenmesinde motivasyon kaynakları ortaya çıkarmak, "hayat boyunca yeni bilgi edinme olanakları ve öğrenme ortamları oluşturmak, faydalı bilgi yapısının düzenlenmesi ve yapılandırılmasıyla alakalı yolları tanımlama ve bireylerin öğrenme becerilerini iyi hale getirmek" ve bireylerin kendilerini gerçekleştirmeleri şeklinde beş temel özelliği vardır (Selvi, 2011).

21. yüzyılda tüm öğrenciler sürekli öğrenme becerileri edinmeli ve öğrenmeyi yaşamlarının belirli bir parçası olarak değil, yaşam boyu devam eden bir süreç olarak görmelidir (Dikmen vd., 2016; Örs, 2020; Uysal Yalçın vd., 2019). Dolayısıyla her meslek mensubunun yaşam boyu öğrenme bağlamında kendini geliştirmesi ve mesleğinin geleceğinin gelişimine katkı sağlaması beklenmektedir (Dikmen vd., 2016). Yaşam boyu öğrenme öğrenciler için bir gereklilik olarak kabul edilmiştir. Bu nedenle öğrenme süreci, öğrencinin bilgi ve anlayışı araştırdığı ve

bunu yaşamı boyunca mesleki ihtiyaçlarını karşılamak için kullandığı aktif bir süreç olarak yürütülmelidir (Örs, 2020).

Problem Cümlesi

Bu araştırmayla, üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Bu kapsamda üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri düzeylerinin cinsiyet, fakülte ve sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin ve yaşam boyu öğrenmelerinin yaşam doyumları düzeylerini yordamadaki rolü incelenmiştir. Bu bağlamda, araştırmada aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri düzeyleri cinsiyet, sınıf düzeyi ve fakülte değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

2. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeyleri yaşam doyumu düzeylerini anlamlı şekilde yordamakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırma ilişkisel tarama modelindedir. İlişkisel tarama modelinde, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ve neden-sonuç ile ilgili durumların elde edilmesi amaçlanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için yapılan çalışmalarda hangi değişkenin hangi değişkeni ne düzeyde etkilediği belirsizdir. (Büyüköztürk vd., 2013; Karakaya, 2012). İlişkisel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada, araştırmanın bağımsız değişkenleri iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme iken; araştırmanın bağımlı değişkeni yaşam doyumu olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Çalışmanın evrenini, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Bingöl Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme, çalışma evreninden random örnekleme yöntemi ile seçilen ve çalışmaya gönüllü olarak katılan 606 üniversite öğrencisinden toplanan anketlerden eksik veya yanlış doldurulan veriler çıkarıldıktan sonra geriye kalan 389 (%69) kadın ve 172 (%31) erkek olmak üzere toplam 561 üniversite öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Makalenin Etik Kurul Onayı **30.12.2020-E.23853** Evrak Tarih ve Sayısı ile Bingöl Üniversitesi Rektörlüğünden alınmıştır.

Tablo 1

Örnekleme Alınan Çocuklara İlişkin Demografik Bilgiler

Değişken		f	%
Cinsiyet	Kadın	389	69
	Erkek	172	31
Sınıf Düzeyi	1	406	72
	2	108	19
	3	10	2

	4	25	5
	5	9	2
Fakülte	Eğitim Fakültesi	149	27
	Diğer	409	73
Toplam		561	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi cinsiyetleri bakımından üniversite öğrencilerinin %69’unu (n=389) kadın, %31’ini (n=172) erkek; %72’sini (n=406) 1. Sınıf, %19’unu (n=108) 2. Sınıf, %2’sini (n=10) 3.sınıf, %5’ini (n=25) 4. Sınıf ve %2’sini 5. Sınıf ve üzeri üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Ayrıca öğrencilerin %27’sinin (n=149) eğitim fakültesi mezunu, %73’ünün (149) eğitim fakültesi dışındaki fakültelerden mezun olan öğrenciler olduğu belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri örneklem grubunu oluşturan katılımcıların kişisel bilgileri ile ilgili verileri toplamak için hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ile toplanmıştır. Form içerisinde katılımcının cinsiyeti, sınıf düzeyi (1., 2., 3., 4. ve 5. sınıf) ve eğitim gördüğü fakülte ile ilgili sorular bulunmaktadır. Ayrıca “İletişim Becerileri Ölçeği”, “Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği”, ve “Yaşam Doyumu Ölçeği” yoluyla veriler elde edilmiştir.

İletişim Becerileri Ölçeği: 2014 yılında üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini ölçmek amacıyla geliştirilen İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ), Korkut-Owen ve Bugay tarafından oluşturulmuştur. Ölçek, 1-Hiçbir zaman ile 5-Her zaman arasında beşli Likert tipi bir ölçek üzerinden değerlendirilmektedir. Ölçek dört faktörlüdür ve toplam madde sayısı 25’tir. Ölçekten alınan yüksek puan, yüksek derecede iletişim becerisine sahip olduğunu göstermektedir. İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İTTB), Kendini İfade Etme (Kİİ), Etkin Dinleme ve Sözsüz İletişim (ADİİ) ve İletişim Kurmaya İsteklilik (İİK) faktörlerinden oluşan ölçeğin Doğrulayıcı Faktör Analizi, uyum indekslerine göre ölçeğin uyum istatistiklerinin kabul edilebilir aralıkta olduğunu göstermektedir: [χ^2 (268) = 377.73, $p < .0001$; χ^2/df oranı= 1.40; CFI= .91, IFI= 0.91, TLI = .90, RMSEA= .046, SRMR = .068]. Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği için Cronbach alfa katsayısı hesaplanmış ve 25 maddelik ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt faktörleri için iç tutarlılık katsayıları İİTD için .79, CSE için .72, EDSOİ için .64 ve İKİ için .71 olarak belirlenmiştir. Bu çalışma için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı ise .84’tür.

Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği: Wielkiewicz ve Meuwissen (2014) tarafından geliştirilen Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği (YBÖ) Engin, Kör ve Erbay tarafından Türkçeye çevrilmiştir. 15 madde ve tek faktörden oluşan ölçek beşli Likert tipinde 1-Asla, 2-Nadiren, 3-Ara sıra, 4-Sık Sık ve 5-Her zaman hazırlanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.93 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışma için hesaplanan Cronbach alfa katsayısı .83 olarak bulunmuştur. Açımlayıcı faktör analizi ile oluşturulan yapının model uyumunu test etmek için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Bu son sürümdeki maddelerin istenen özelliklere sahip olması ve ölçeğin yüksek güvenirlik ve geçerliliğe sahip olması, bu ölçeğin Türkiye’deki kişilerin yaşam boyu öğrenme durumlarını belirlemek için kullanılabileceğini ortaya koymuştur.

Yaşam Doyumu Ölçeği: Ölçek, Diener, Emmons, Laresen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilmiş ve Köker (1991) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Genel yaşam doyumunu ölçmeyi amaçlayan ölçek beş maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin test-tekrar test güvenirlik katsayısı .85 olarak bulunmuştur. Yetim (1993) tarafından yapılan çalışmada ölçeğin Cronbach-Alpha iç tutarlılık katsayısı .86, test-tekrar test yöntemiyle belirlenen güvenirlik katsayısı ise .73 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach-Alpha iç tutarlılık katsayısı .80 olarak

hesaplanmıştır. Genel yaşam memnuniyetini ölçmeyi amaçlayan ölçek, ergenlerden yetişkinlere kadar her yaş için uygundur. Ölçeğin Türkçe çevirisi ve "görünüş geçerliliği" tekniği kullanılarak geçerlilik çalışması Köker (1991) tarafından yapılmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Veri toplanmasında alan yazın taranmış iletişim becerileri, yaşam boyu öğrenme ve yaşam doyumu konularında katılımcıların görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırmada, veriler 2020-2021 ders yılı içerisinde üniversite öğrencilerinden Google form aracılığıyla online olarak toplanmıştır. Ölçekler üniversite öğrencilerine sunulmuş ve gönüllü olarak doldurmak isteyenlerden veriler toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme açısından incelenmesi amacıyla hazırlanan veri toplama aracı dört bölümden oluşmuştur. İlk bölümünde Kişisel Bilgi Formu (cinsiyeti, fakültesi ve sınıf düzeyi); ikinci bölümde "İletişim Becerileri Ölçeği", üçüncü bölümde "Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği" ve dördüncü bölümde "Yaşam Doyumu Ölçeği" ne yer verilmiştir."

Verilerin analizinden önce normal dağılım gösterip göstermedikleri basıklık ve çarpıklık (Shapiro-Wilk) katsayıları yanı sıra histogram grafikleri, varyasyon katsayıları, detrended grafikleri ve Kolmogorov-Simirnov testleri incelenmiştir. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında olması (Tabachnick & Fidell, 2007), değişim katsayılarının %30'dan az olması, Kolmogorov-Simirnov normallik testinin anlamlı çıkmaması ve detrended grafiğin rastgele bir dağılım göstermesi verilerin normal dağılıma sahip olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk vd., 2013). Bu çalışmada öğrencilerin yaşam doyumu, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri puanlarının sınıf değişkenine göre normal dağılım göstermediği belirlenmiştir.

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinde cinsiyet ve fakülte değişkenlerine göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek için t testi, sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını belirlemek için ise varyans analizi (Kruskal Wallis-H) kullanılmıştır. (Büyüköztürk vd., 2013). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeylerinin yaşam doyumu düzeylerini yordama gücünü belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Analizler SPSS 25.0 paket programı kullanılarak .01 ve .05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

Araştırmanın bağımsız değişkenleri arasında çoklu bağlantı sorunu olup olmadığı varyans büyütme faktörü dikkate alınarak incelenmiştir. Çoklu bağlantıdan kaçınmak için Tolerans 0,2'nin üzerinde ve VIF değeri 10'un altında olmalıdır. Varyans şişirme faktörü 10'dan küçük olduğunda, bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı olmadığı şeklinde yorumlanabilir. (Büyüköztürk, 2009). Bu çalışmada elde edilen verilere göre bağımsız değişkenlere ilişkin varyans büyütme faktörü (VIF) değerleri 1.5 ve Tolerance'ın 0.64 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu değerler regresyon analizine uygun olmayan çoklu bağlantı sorununun olmadığını göstermektedir.

Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri düzeyleri cinsiyet, sınıf düzeyi ve fakülte değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?" biçimindedir. Bu araştırma sorusu doğrultusunda, üniversite

öğrencilerinin yaşam doyumu düzeyleri cinsiyet, sınıf düzeyi ve fakülte değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan analizi sonuçları sırasıyla verilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere bağımsız gruplar için t-testi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2

Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumu, Yaşam Boyu Öğrenme ve İletişim Becerileri Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Analiz Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Yaşam Doyumu	Kadın	386	18.47	6.54	556	-.173	.863
	Erkek	172	18.8	6.67			
Yaşam Boyu Öğrenme	Kadın	386	56.84	8.07	556	1.976	.049*
	Erkek	172	55.35	8.63			
İletişim Becerileri	Kadın	386	101.41	10.10	556	2.503	.013*
	Erkek	172	99.01	11.24			

*p<.05

Tablo 2'de görüldüğü üzere üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeyleri, cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmazken, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde bu farkın kadın öğrenciler lehine olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle yaşam boyu öğrenme düzeyleri bakımından, kadın öğrencilerin (\bar{x} =56.84), erkek öğrencilere (\bar{x} =55.35) göre daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu bulgudan hareketle yaşam boyu öğrenme düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı söylenebilir [t (556) = 1.976, p<.05].

İletişim becerileri düzeyleri bakımından, kadın öğrencilerin (\bar{x} =101.41), erkek öğrencilere (\bar{x} =99.01) göre daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu bulguya göre iletişim becerileri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı söylenebilir [t (556) = 2.503, p<.05].

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin fakülte değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere bağımsız gruplar için t-testi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 3' te verilmiştir.

Tablo 3

Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumu, Yaşam Boyu Öğrenme ve İletişim Becerileri Düzeylerinin Fakülte Değişkenine Göre t-Testi Analiz Sonuçları

Ölçek	Fakülte	n	\bar{X}	S	sd	t	p
Yaşam Doyumu	Eğitim	149	19.11	6.33	556	1.311	.190
	Diğer	409	18.28	6.65			
Yaşam Boyu Öğrenme	Eğitim	149	57.48	7.83	556	1.905	.050*
	Diğer	409	55.98	8.39			

<i>İletişim Becerileri</i>	Eğitim	149	101.05	9.89	556	.508	.611
	Diğer	409	100.54	10.73			

*p<.05

Tablo 3'te görüldüğü üzere üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeyleri ve iletişim beceri düzeylerinin fakülte değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı, yaşam boyu öğrenme düzeylerinin ise fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Tablo 3 incelendiğinde bu farkın eğitim fakültesi öğrencileri lehine olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle yaşam boyu öğrenme düzeyleri bakımından, kadın öğrencilerin ($\bar{x}=57.48$), erkek öğrencilere ($\bar{x}=55.98$) göre daha yüksek aritmetik ortalamaya sahip oldukları görülmektedir. Bu bulguya göre yaşam boyu öğrenme düzeylerinin fakülte değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı söylenebilir, [t (556) = 1.905, p<.05].

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonuçları p<.05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Kruskal-Wallis H testi sonucu, aralarında anlamlı farklılıklar bulunan grupların belirlenmesi için Mann-Whitney U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4

Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumu, Yaşam Boyu Öğrenme ve İletişim Becerileri Düzeylerinin Sınıf Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi Analiz Sonuçları

Ölçek	Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
<i>Yaşam doyumu</i>	1.sınıf	406	287,87	4	4.712	.318	
	2.sınıf	108	256,56				
	3.sınıf	10	295,30				
	4.sınıf	25	246,24				
	5 ve üstü	9	251,94				
<i>Yaşam Boyu Öğrenme</i>	1.sınıf	406	289,33	4	8.127	.087	
	2.sınıf	108	247,35				
	3.sınıf	10	304,10				
	4.sınıf	25	276,68				
	5 ve üstü	9	202,17				
<i>İletişim Becerileri</i>	1.sınıf	406	284,14	4	2.398	.663	
	2.sınıf	108	269,09				
	3.sınıf	10	256,40				
	4.sınıf	25	281,28				
	5 ve üstü	9	215,89				

Araştırmada elde edilen veriler üzerinden uygulanan Kruskal-Wallis H testi sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır. Bu sonuçlara göre sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Başka bir ifadeyle üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri düzeylerine sınıf değişkeninin etkisi yoktur denilebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemi "Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeyleri yaşam doyumu düzeylerini anlamlı şekilde yordamakta mıdır?" biçimindedir. Bu alt problemde çoklu doğrusal regresyon analizinden yararlanılmıştır. Bu araştırma sorusu doğrultusunda, üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve yaşam boyu

öğrenme düzeylerinin yaşam doyumlarını yordama düzeyi araştırılmış ve sonuçları yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Yaşam Boyu Öğrenme Düzeylerinin Yaşam Doyumları Üzerindeki Etkisine İlişkin Çok Değişkenli Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	B	Standart Hata _B	β	t	p	İkili r	Kısmi r
(Sabit)	9.337	2.687	-	3.474	.001		
İletişim Becerileri	.034	.041	.043	.820	.413	.111	.035
Yaşam Boyu Öğrenme	.072	.033	.115	2.208	.028	.141	.093

R=.145, R²=.021,

F_(2, 555), p<.05

Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeyleri, yaşam doyumlarını yordama düzeyini açıklamadan önce, verilerin regresyon varsayımlarını karşılayıp karşılamadığı kontrol edilmiştir. Bunun için öncelikle bağımsız değişkenler arasında yüksek düzeyde ilişkilerin olup olmadığına bakılmış ve bu değerlerin 0.70'ten küçük olduğu görülmüştür. Bu durum bağımsız değişkenler; iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme puanları arasında oto korelasyon olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte, varyans şişkinlik faktör (Variance Inflation Factor- VIF) değerleri 10'dan küçük ve durum indeksi (Condition Indices- CI) değerleri de 30'dan küçük çıkmıştır. Bu sonuçlar, bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı olmadığı şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk, 2011). Tüm bu bulgular verilerin regresyon varsayımlarını karşıladığını göstermektedir.

Yordayıcı değişkenlerle bağımlı değişken arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, iletişim becerileri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin (r= 0.11) olduğu, diğer değişkenler kontrol edildiğinde iki değişken arasındaki korelasyonun (r= .035) olarak hesaplandığı görülmektedir. Yaşam boyu öğrenme ile yaşam doyumları arasında pozitif ve düşük düzeyde ilişkinin (r= .14) olarak hesaplandığı görülmektedir. Ancak diğer değişken kontrol edildiğinde bu değer (r= .093) olarak hesaplandığı görülmektedir.

Regresyon denkleminin önemli olup olmadığını anlamak için ANOVA değerlerine bakılmıştır. Yaşam doyumları düzeyinin anlamlı yordayıcılarını belirlemek amacıyla kurulan modelin sonuçlarına göre, yaşam boyu öğrenme değişkeninin anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir (p<.05). R² değerine bakıldığında, yaşam boyu öğrenme bağımsız değişkeninin bağımlı değişkendeki değişimin ancak %2'sini açıkladığı belirlenmiştir.

İletişim becerileri değişkeninin ise (p>.05) olduğu için yaşam doyumunun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı belirlenmiştir. Başka bir deyişle yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerilerinin yaşam doyumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir. Sonuç olarak üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenmeleri yaşam doyumlarının anlamlı bir yordayıcısı iken iletişim becerilerinin ise anlamlı yordayıcısı olmadığı belirlenmiştir.

Regresyon modelinde ise, üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları puanındaki bir birimlik artışın iletişim becerileri puanında .034 birimlik artışa, yaşam boyu öğrenme puanındaki bir birimlik artış ise .072 birimlik artışa neden olmaktadır.

Regresyon modeli, YAŞAM DOYUMU = 9.337 + .034*İLETİŞİM BECERİLERİ + .072*YAŞAM BOYU ÖĞRENME + ε biçiminde yazılabilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmayla, üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri düzeylerinin cinsiyet, fakülte ve sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmiştir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin ve yaşam boyu öğrenmelerinin yaşam doyumları düzeylerini yordamadaki rolü incelenmiştir.

Sonuç olarak; üniversite öğrencilerinin yaşam memnuniyeti düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermezken, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu farklılığın kız öğrenciler lehine olduğu görülmektedir. Literatürde bu çalışmayı destekler nitelikte yaşam boyu öğrenmenin cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığını ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kadınlarda anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu belirten çalışmalar bulunmaktadır (Çetinkaya vd., 2019; Dervişoğulları vd., 2016; Diker Coşkun & Demirel, 2012; Gökyer & Türkoğlu, 2019; Yılmaz vd., 2014; Horuz, 2017; Ayra, 2015; Gür Erdoğan, 2014; Karaduman, 2015; Özçiftçi, 2014; Kılıç & Tuncel Ayvaz, 2014; Erdoğan, 2014; Kılınc & Yenen, 2015; Akcaalan & Arslan, 2016; Kılıç, 2015; Diker Coşkun, 2009; Sucu, 2017; Kurt vd., 2019; Aydın, 2018; Karaman & Aydoğmuş, 2018; Akyol vd., 2018; Gencel, 2013; İzci & Koç, 2012). Bununla birlikte Dindar ve Bayraktar (2015), Dünder (2016), Tunca vd., (2015), Yaman (2015), Yıldırım (2015), Özçiftçi (2014), Yasa (2018), Oral ve Yazar (2015), Şahin, vd., (2010), Yaman ve Yazar, (2015) ve Yılmaz (2016) da yaptıkları çalışmalarda cinsiyetin yaşam boyu öğrenmeye anlamlı bir etkisinin olmadığını belirtmektedir.

Bu sonuç, kadınların yeniliklere, gelişim ve dönüşümlere erkeklere kıyasla daha açık olduklarını (Yılmaz vd., 2014) ortaya koyabilmektedir. Bu araştırmada olduğu gibi iletişim becerilerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği çalışmalar mevcut olduğu gibi (Özavcı, 2018; Baki, 2018; Sungur, 2018; Büyük, 2020) cinsiyetin iletişim becerilerine etki etmediği çalışmalar da (Dülger & Atalar, 2018; Erözkan, 2013) tespit edilmiştir.

Ayrıca bu araştırmada olduğu gibi yaşam doyumu düzeylerinin, cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı çalışmalar mevcut iken (Özavcı, 2018; Aysan & Bozkurt, 2004; Bulut, 2007; Aşaroglu vd., 2005) araştırma sonucundan farklı olarak yaşam doyumu düzeylerinin, cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaştığı çalışmalar da (Yılmaz & Şahin, 2009; Deniz & Yılmaz, 2004; Dikmen, 1995; Ünal vd., 2001; Keser, 2005; Yılmaz & Aslan, 2013; McMurray vd., 2000; Balcı & Koçak, 2017) tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeyleri ve iletişim beceri düzeylerinin fakülte değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı, yaşam boyu öğrenme düzeylerinin ise fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu farkın eğitim fakültesi öğrencileri lehine olduğu görülmektedir. Yaşam boyu öğrenme düzeylerinin fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği (Horuz, 2017; Gür Erdoğan, 2014) ve bu farkın eğitim fakültesi öğrencileri lehine olduğunu destekler nitelikte araştırmalar mevcutken, güzel sanatlar fakültesi lehine Diker Coşkun (2009); Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği lehine (Tunca, Şahin Alkın & Aydın (2015) olduğu çalışmalar ayrıca Fakülte değişkenin anlamlı fark oluşturmadığı çalışmalar da (Yasa, 2018; Karakuş, 2013) vardır.

Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Başka bir ifadeyle üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu, yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerileri düzeylerine sınıf değişkeninin etkisi yoktur denilebilir. “Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme düzeylerinin sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği” (Gür Erdoğan, 2014; Diker Coşkun, 2009) çalışmaların yanında “yaşam boyu öğrenme düzeylerinin sınıf düzeyine göre” anlamlı farklılık gösterdiği çalışmalar (Kurt vd., 2019; Aydın, 2018; Yasa, 2018; Gökyer & Türkoğlu, 2018) mevcuttur. Sınıf düzeyinin iletişim becerilerine etki etmediği (Baki, 2018; Erözkan, 2013; Büyük, 2020) ve bu araştırmadan farklı olarak sınıf düzeyinin iletişim becerilerine etki ettiği Sungur’un (2018) çalışması da mevcuttur.

Diğer taraftan yaşam doyumu düzeyinin anlamlı yordayıcılarını belirlemek amacıyla kurulan modelin sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme düzeyi yaşam doyumlarının anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir. Ancak yaşam boyu öğrenme düzeylerinin yaşam doyumu düzeyinin %2’sini açıkladığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra iletişim becerilerinin yaşam doyumu üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir. Başka bir deyişle üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri yaşam doyumlarının anlamlı yordayıcısı olmadığı belirlenmiştir.

Özavcı, (2018) çalışmasında öğrencilerin yaşam doyumu ve iletişim becerilerini incelemiş ve pozitif yönde anlamlı ilişki tespit etmiştir. Ayrıca Akyol vd., (2018) de “yaşam doyumu ile yaşam boyu öğrenme arasında “zayıf düzeyde, pozitif ve anlamlı” bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. “Bireylerin yaşam boyu öğrenme ile edindikleri bilgilerin, yaşam doyumları üzerinde etkisinin az olduğu ancak yaşam doyumunu etkileyen bir etken olduğu ortaya çıkmıştır.” Bu araştırmada da üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin yaşam boyu öğrenme ve iletişim becerilerinin etkisinin düşük olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin yaşam doyumu düzeylerini etkileyen farklı değişkenlerin olabileceği şeklinde yorumlanabilir. “Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumu düzeylerinin incelendiği bazı çalışmalarda; akademik başarı, algılanan ekonomik durum, gelecekte beklenen, dini inanç ve yalnızlık” (Dost, 2007); öğrencilerin okudukları bölüme yönelik memnuniyet, gelecek beklentileri, algıladıkları sosyal destek (Arslan ve Bektaş, 2019); “maddi imkânlar, yaşanan coğrafi bölge, barınma durumu ve mesleki beklentilerin gerçekleşme” ihtimali (Işık ve Koçak, 2014) gibi değişkenlerinin etkili olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda düşünüldüğünde iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme değişkenlerinin yaşam doyumunu üzerindeki etkisinin düşük çıkma nedenini açıklayabilir.

Öneriler

Bu araştırmada, sadece belli bir şehir ve üniversiteden veri toplanması, örneklem sayısının kısıtlı olması bu sonuçların bulunmasını etkilemiş olabilir. Bu sebeple çok daha büyük bir örnekleme, çeşitli üniversitelerin ve illerin dâhil olduğu derinlemesine yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca ileri çalışmalarda yaşam boyu öğrenme, yaşam doyumu ve iletişim becerilerini etkileyen diğer faktörlerin de sorgulandığı izlemsel çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.

Araştırmanın bulgularına göre kadın öğrencilerin iletişim becerileri ve yaşam boyu öğrenme düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Erkek öğrencilerinin iletişim becerilerini ve öğrenme düzeylerini olumsuz yönde etkileyen faktörler derinlemesine araştırılarak kapsamlı önlemler alınabilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için Etik Kurul Onayı 30.12.2020-E.23853 Evrak Tarih ve Sayısı ile Bingöl Üniversitesi Rektörlüğünden alınmıştır.

Kaynakça/References

- Akcaalan, M., & Arslan, S. (2016). *Yaşam Boyu Öğrenme: Teori ve Uygulama*. Eğitim Yayınları.
- Akyol, B., Başaran, R., & Yeşilbaş, Y. (2018). Halk eğitim merkezlerine devam eden kursiyerlerin yaşam doyum düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 301-324. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/maeuefd/issue/39596/412680>
- Arslan, I., & Bektaş, H., (2019). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun ölçülmesi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (8), 767-784. DOI: 10.38079/igusabder.587380
- Avşaroğlu, S., Deniz, M. E., & Kahraman, A. (2005). Teknik öğretmenlerde yaşam doyumunu iş doyumunu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 115-129. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/susbed/issue/61791/924051>
- Ayra, M. (2015). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik inançları ile ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya Türkiye.
- Aysan, F. & Bozkurt, N. (2004). *Okul psikolojik danışmanlarının yaşam doyumunu, stresle başa çıkma stratejileri ile olumsuz otomatik düşünceleri: İzmir İli örnekleme*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Babacan, M. (2008). *Yazılı ve sözlü anlatım kompozisyon bilgileri*. 3F Yayınevi.
- Bahar, E. (2012). *İletişim*. Detay Yayıncılık.
- Baki, Y. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri ve iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13/19, 213-233. DOI: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13949>
- Balcı, Ş., & Koçak, M. C. (2017). *Sosyal medya kullanımı ile yaşam doyumunu arasındaki ilişki: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma*. 1. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı, İstanbul.
- Bıçakçı, İ. (1998). *İletişim ve halkla ilişkiler*. Media Cat Yayınları.
- Bulut, N. (2007). Okul psikolojik danışmanlarının yaşam doyumunu, stresle başa çıkma stratejileri ve olumsuz otomatik düşünceleri arasındaki ilişkiler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 1-13. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tpdrd/issue/21447/229753>
- Büber, M., (2017). *Çalışanların tükenmişlik düzeylerinin iş doyumunu ve yaşam doyumunu üzerine etkisi: Balıkçı sınıfı gemi adamları üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Türkiye.
- Büyük, G. M. (2020). *Bir grup üniversite öğrencisinin iletişim becerileri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Veri analizi el kitabı* (14. Baskı). Pegem Akademi.
- Carr, Stuart C. (2003). *Social psychology: Context, communication and culture*. John Wiley & Sons Australia.
- Cüceloğlu, D. (2007). *İletişim donanımları*. Remzi Kitapevi.
- Çetinkaya, B., Gülaçtı, F., Çiftçi, Z. & Kağan, M. (2019). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin ve mesleki doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*. Aralık 2019 Ek Sayısı, 809-823. DOI: 10.24315/tred.529759

- Deniz, M. E., & Yılmaz, E. (2004). *Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ yetenekleri ve yaşam doyumları arasındaki ilişki*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya.
- Dervişoğulları. M. Tutkun. Ö F., & Dervişoğulları M. (2016). İmam hatip ortaokul ve liselerinde görev yapan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Route Educational and Social Science Journal*. 3 (5). 205-205.
- Diker Coşkun, Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara Türkiye.
- Diker Coşkun. Y., & Demirel. M. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42. 108-120.
- Dikmen, A. A. (1995). İş doyum ve yaşam doyum ilişkisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 50(3), 115-140.
- Dikmen, Y., Denat, Y., Filiz, N. Y., Başaran, H. (2016). Hemşirelik öğrencilerinde yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Journal of Human Rhythm*, 2(1). 0-0. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/johr/issue/40171/477895>
- Dindar, H. & Bayraktar, M. (2015). Factors effecting students' lifelong learning in higher education. *International Journal on Lifelong Education and Leadership*, 1(1), 11-20. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ijlel/issue/39621/468903>
- Dost, M. T. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(22), 132-143. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11121/133000>
- Dülger, E., & Atalar, A. D. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 98-114. DOI: 10.17679/inuefd.334154
- Dündar, H. (2016). *Sınıf öğretmeni adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye.
- Engin, M., Kör, H., & Erbay, H. (2017). Yaşam boyu öğrenme ölçeği Türkçe uyarlama çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1561-1572. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefdergi/issue/30766/332511>
- Erdoğan, D. (2014). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerine etki eden faktörler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.
- Eroğlu, F. (2015). *Davranış bilimleri*. Beta Yayınları.
- Erözkan, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini etkileyen faktörler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 22 (22), 135-149. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/maruaebd/issue/360/2013>
- Fişne, M. (2009). *Fiziksel aktivitelere katılım düzeyinin, üniversite öğrencilerinin akademik başarıları, iletişim becerileri ve yaşam tatminleri üzerine etkilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye.
- Gencel, İ. E. (2013). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algıları. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 237-252.
- Gökçer, N., & Türkoğlu, İ. (2018). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28 (2). 125-136. DOI: 10.18069/firatsbed.460929

- Güllüoğlu Işık, Ö. & Koçak, Ö. (2014). İletişim fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk İletişim*, 8(3), 281-300. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/josc/issue/19029/200886>
- Gür Erdoğan, D. (2014). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerine etki eden faktörler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.
- Hammer, S. J., Chardon, T., Collins, P., & Hart, C. (2012). Legal educators perceptions of lifelong learning: conceptualisation and practice. *International Journal Of Lifelong Education*, S.2(31), Ss.187-201. doi: 10.1080/02601370.2012.663803.
- Horuz, O. R. (2017). *Mesleki eğitim merkezi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Bartın İli örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye.
- İzci, E. & Koç, S. (2012). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 101- 114. DOI: 10.14520/adyusbd.267
- Kalfa, S., (2017). *Spor bilimleri ve eğitim fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumunu ve serbest zaman doyumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla, Türkiye.
- Karaduman, A. (2015). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile özyeterlik algıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye.
- Karakuş, C. (2013). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 26-35.
- Karaman, D., & Aydoğmuş, U. (2018). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri Uşak Üniversitesi eşme MYO'da bir uygulama. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 8 (1), 23-44. Doi: 10.30783/Nevsosbilen.357554
- Kaya, R. (1985). *Kitle iletişim sistemleri*. Teori Yayınları.
- Keser, A. (2005). İş doyumunu ve yaşam doyumunu ilişkisi: Otomotiv sektöründe bir uygulama. *Çalışma ve Toplum*, 4, (7), 77-96. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/ct/issue/71805/1155269>
- Kılıç, H. (2015). *İlköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye.
- Kılıç, H., & Tuncel Ayvaz, Z. (2014). İlköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 4(7), 25-37.
- Kılınç H. H., & Yenen E. T. (2015). Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *The Journal Of Academic Social Science*, 35, 187-198.
- Korkut, F. (1996). İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 18-23.
- Kurt, E., Cevher, T. Y., & Arslan, N. (2019). Türkçe öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9 (1), 152-160. DOI: 10.24315/tred.473391
- Luthans, F. (2011). *Organizational behavior: An evidence-based approach* (12th ed.). Newyork: McGraw-Hill/Irwin.

- McMurray, J. E., Linzer, M., Konrad, T. R., Douglas, J., Shugerman, R., & Nelson, K. (2000). The work lives of women physicians. Results from the physician work live study. *J Gen Intern Med*, 15(6), 372-380.
- Myers, D. G., & Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychological Science*, 6, 10– 19.
- Naz, S., (2015). Relationship of life satisfaction and job satisfaction among Pakistani Army soldiers. *Journal of Business Research Turk*, 7(1), 7-25.
- Oral, B., & Yazar, T. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Electronic Journal Of Social Sciences*,14(52), 1-11. doi: 10.17755/esosder.72011
- Owen, F. & Bugay, A. (2014). İletişim Becerileri Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 51-64. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mersinefd/issue/17394/181805>
- Örs, M. (2020). Lifelong learning competencies among undergraduate first year and final year midwifery-nursing students. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 12, 88–104.
- Özavcı, R. (2018). *Farklı rekreatif etkinlikleri tercih eden üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve yaşam doyumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye.
- Özçiftçi, M. (2014). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartlarına yönelik özyeterliliklerinin ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Amasya Üniversitesi, Amasya, Türkiye.
- Özdevecioğlu, M. (2003). *İş tatmini ve yaşam tatmini arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma*. 11. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 22-24 Mayıs 2003, Afyon, ss. 693-710.
- Özer, K. (2006). *İletişimsizlik becerisi*. 6. Basım. Sistem Yayıncılık.
- Özkan, M. (2010). *İnsan iletişim ve dil*. Akademik Kitaplar.
- Rutherford Jr., Robert B., Sarup R. Mathur & Mary M. Quinn. (1998). Promoting social communication skills through cooperative learning and direct instruction. *Education and Treatment of Children*, 21, (3) 354-370.
- Selvi, K. (2011). Teacher's lifelong learning competencies. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 61-69.
- Serin, G. (2010). İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin fene karşı meraklılıklarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 7(13), 237-252. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/mkusbed/issue/19571/208615>
- Sucu, A. (2017). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Sungur, S. A. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri algısı ile kişilerarası ilişki boyutları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Selçuk İletişim*, 11(2), 126-138. DOI: 10.18094/josc.289196
- Şahin, M., Akbaşı, S. & Yanpar Yelken, T. (2010). Key competences for lifelong learning: The case of prospective teachers. *Educational Research and Review*, 5(10), 545-556.
- Şişman, M. (2002). *Eğitimde mükemmellik arayışı (Etkili okul)*. Pegem Akademi.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L.S. (2007). *Using multivariate statistics*. (5th ed.). Pearson Education.

- TDK, (2021). Türk Dil Kurumu. <https://www.tdk.gov.tr/>.
- Telman, N. & Ünsal, P. (2004). *Çalışan memnuniyeti*. 1. Baskı. Epsilon Yayınevi.
- Tunca, N., Şahin Alkın, S. & Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 432-446. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/mersinefd/issue/17397/181922?publisher=mersin?pubisher=mersin>
- Tutçu, A. (2018). *Duygusal sermayenin iş ve yaşam doymu üzerine etkisine ilişkin duyuşsal iyilik algısının aracılık etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye.
- Tuzgöl Dost, M. (2007). Üniversite öğrencilerinin yaşam doyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (22), 132-143. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11121/133000>
- Ulutaşdemir, N., Tabak, S., Deveci, E., & Öztürk, E. (2011). Türkiye'deki üniversitelerde yaşam boyu öğrenim. Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: *Yeni Yönelişler ve Sorunlar*, 3, 2225-2231.
- Usluata, A. (1994). *İletişim*. İletişim Yayınları.
- Uysal Yalçın, S., Özasan, Z., Şimşek Şahin, E., Alptekin, H. M., Erdoğan, B., & Aydın Er, R. (2019). Hemşire adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri: Nitel bir çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(1), 55–63. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/gumussagbil/issue/43947/448014>
- Uztuğ, F. (2006). *İletişim Engel ve Etmenler*, Genel İletişim İçinde. Pegem Yayıncılık.
- Ünal, S., Karlıdağ, R., & Yoloğlu, S. (2001). Hekimlerde tükenmişlik ve iş doymu düzeylerinin yaşam doymu düzeyleri ile ilişkisi. *Klinik Psikiyatri*, 4(2), 113-118.
- Vara, Ş. (1999). *Yoğun bakım hemşirelerinde iş doymu ve genel yaşam doymu arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi İzmir, Türkiye.
- Yaman, F. (2014). *Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Diyarbakır İli örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır, Türkiye.
- Yaman, F., & Yazar, T. (2015). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (4), 1553-1566. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefdergi/issue/22597/241367>
- Yasa, H. D. (2018). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bilgi okuryazarlığı becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye.
- Yıldırım, Z. (2015). *Classroom teacher's views and efficacy perceptions on life long learning. (Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenmeye yönelik yeterlik algıları ve görüşleri)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, Türkiye.
- Yılmaz, E. & Şahin, M. (2009). İlköğretimde görev yapan öğretmenlerin yaşam doyumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Education Sciences*, 4(4), 1404-1414.
- Yılmaz, E., & Aslan, H. (2013). Öğretmenlerin iş yerinde yalnızlıkları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 59-69. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/pegegog/issue/22581/241207>
- Yılmaz, F., Soğukçeşme, G., Ayhan, N., Tuncay, S., Sancar, S., & Deniz, Y. (2014). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleki yenilikçilik eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,

11(27), 259-276. Retrieved from
<https://dergipark.org.tr/en/pub/mkusbed/issue/19573/208698>

Yılmaz, M. (2016). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(35), 253-262. Retrieved from
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/24546/259995>

İletişim/Correspondence

Dr. Öğr. Üyesi Nesip DEMİRBİLEK
ndemirbilek@bingol.edu.tr
[Bingöl](#) Üniversitesi, Bingöl

Dr. Büşra BOZANOĞLU
bu-bozanoglu@hotmail.com
[Milli](#) Eğitim Bakanlığı, Ankara